

*Prosimo, da se pri odgovoru
sklicujete na našo številko*

ZVEZA SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE

Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana
zsss@sindikat-zsss.si

Številka: 421-100/2021/2
Datum: 19. 4. 2021

**Zadeva: Odgovor na poziv k opustitvi obdavčitve odpravnin v primeru
likvidacije družbe**
Zveza: vaš dopis z dne 31. 3. 2021

Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije je Ministrstvu za finance z dopisom št. 18100-8/2021/2 z dne 1. 4. 2021 poslal v obravnavo vaš zgoraj navedeni dopis, s katerim pozivate k opustitvi obdavčitve odpravnin v primeru likvidacije družbe zaradi porasta podjetij, ki zapirajo svoje obrate v Sloveniji. Menite, da je eden od razlogov, da se lastnik odloči za takšno rešitev, nizek strošek zapiranja podjetij v Sloveniji (tudi nizke odpravnine), čeprav bi delodajalec sicer lahko izplačal višje od minimalno določenih, vendar so zneski nad temi obremenjeni z davki in prispevki, kar po vašem mnenju predstavlja oviro pri pogajanjih za dosego višjih odpravnin. Zato predlagate, da država za zaščito delovnih mest v Sloveniji nemudoma opusti obdavčitev odpravnin v primeru likvidacije družbe. S tem se bo na eni strani delavcem ob izgubi zaposlitve zagotovil višji prejemek, na drugi strani pa omogočil premislek ali bo podjetje zapiralo vrata prav v Sloveniji, oziroma – ali jih bo sploh zapiralo. V nadaljevanju podajamo mnenje v okviru pristojnosti Ministrstva za finance, torej davčne ureditve, ter se v ničemer ne opredeljujemo do delovno pravne ureditve.

V skladu z Zakonom o dohodnini (ZDoh-2¹) se odpravnina, prejeta zaradi prenehanja delovnega razmerja, šteje za dohodek, ki je v splošnem predmet obdavčitve, razen v primerih in pod pogoji, določenimi z zakonom. Osnovno izhodišče je, da ima odpravnina zaradi prenehanja delovnega razmerja naravo dohodka in je smiselno, da je zaradi upoštevanja načela vertikalne in horizontalne enakosti predmet obdavčitve z dohodnino. Zaradi narave posamezne vrste odpravnine pa je smiselno določene vrste odpravnin obravnavati tudi drugače, pri čemer je treba upoštevati enako obravnavo prejemnikov v podobnih položajih ter zmernost pri določitvi neobdavčenega dela tako z vidika zasledovanja osnovnih davčnih načel ter zaščite davčne osnove.

V skladu z 9. točko 44. člena ZDoh-2 se v davčno osnovo ne všteva odpravnina zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi, ki je določena kot pravica iz delovnega razmerja in izplačana pod pogoji, ki jih določa Zakon o delovnih razmerjih, v višini odpravnine, kot je določena zaradi

¹ (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19 in 66/19)

odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ali iz razloga nesposobnosti, ki jo je delodajalec dolžan izplačati na podlagi Zakona o delovnih razmerjih, vendar največ do višine desetih povprečnih mesečnih plač zaposlenih v Sloveniji. Če delodajalec izplača odpravnino v višini, ki presega določeno višino, se v davčno osnov šteje le znesek v delu, ki presega znesek, ki je določen kot neobdavčen. Enaka ureditev velja tudi za prispevke za socialno varnost.

Po veljavni ureditvi je znesek odpravnine, do katerega se ne plačuje dohodnina in prispevki za socialno varnost, določen enako za vse delavce, ki jim je odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ali iz razloga nesposobnosti, na ravni minimalne pravice po zakonu, ki ureja delovna razmerja, ne glede na panogo dejavnosti delodajalca oziroma glede na delodajalca. V nasprotnem primeru bi bili delavci obravnavani različno glede na panogo, v kateri so zaposleni oziroma glede na delodajalca, pri katerem so zaposleni.

Menimo, da je veljavna ureditev davčne obravnave odpravnin z vidika zasledovanja temeljnih davčnih načel, podpore ciljev zaščite interesov delavcev ter zaščite davčne osnove, ustrezna.

Vašemu predlogu nismo naklonjeni z vidika učinkovitosti, z vidika enake obravnave ter še nadaljnjega drobljenja davčnega sistema.

Na oblikovanje delovnih mest in njihovo ohranitev v Sloveniji vplivajo številni dejavniki, pri čemer se na nekatere z ukrepi države, torej oblikovanja ustreznega poslovnega okolja, kamor sodi tudi davčna politika, načeloma lahko v določeni meri vpliva, na nekatere, ki so del politik mednarodnih podjetij in premikov na globalnih trgih, pa ne. V tem kontekstu je predlagan ukrep popolne oprostitve davkov in prispevkov od odpravnin v primeru likvidacije družbe težko oceniti za učinkovit ukrep, s katerim bi dejansko lahko vplivali na tovrstne odločitve družb (na odločitve, da ne zapustijo Slovenije), katerih porast je v zadnjem obdobju zaznati v Sloveniji.

S predlogom ukrepa se naslavlja ozko skupino delavcev, in sicer samo tiste, ki jim je odpovedana pogodba o zaposlitvi iz razloga likvidacije delodajalca in dobijo odpravnino višjo o minimalno določene, kar je gledano z vidika enake obravnave delavcev v podobnem položaju problematično. Z vidika položaja delavca, ki mu je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnega razloga, ne glede na vrsto poslovnega razloga, po našem mnenju ni utemeljenih razlogov, glede na naravo stvari (položaj delavca in razlog, na katerega ni mogel vplivati), za drugačno davčno obravnavo, kar je sporno z vidika ustavne skladnosti.

Nadalje predlog pomeni tudi nadaljnjo drobljenje sistema dohodnine in prispevkov za socialno varnost, saj se vzpostavlja še eno, drugačno davčno obravnavo za ozko skupino davčnih zavezancev oziroma še eno, posebno osnovo oziroma podlago za plačilo prispevkov že v tako kompleksnem sistemu plačevanja prispevkov.

V zvezi s prispevki za socialno varnost je treba opozoriti, da se v načelu pri določanju pravic iz socialnih zavarovanj upoštevajo osnove, od katere so bili plačani prispevki. Torej v pokojninsko osnovo se vštevajo vse osnove, od katerih so bili plačani prispevki, tudi zneski odpravnin, od katerih so plačani prispevki.

Predlogu, da se odpravnine, prejete zaradi odpovedi pogodbe iz zaposlitve v primeru likvidacije družbe, v celoti, brez omejitve, izključijo iz obdavčitve (davek in prispevki za socialno varnost), nismo naklonjeni tudi zato, ker so odpravnine tudi predmet prostega pogodbenega dogovarjanja, kar bi povečalo tveganje z vidika zaščite davčne osnove, zlasti pri majhnih gospodarskih subjektih in med povezanimi osebami.

Na Ministrstvu za finance in tudi na ravni vlade se zavedamo, da so pomemben dejavnik poslovnega okolja tudi davki, ter da je v tem okviru predvsem davčna obremenitev dela tisti dejavnik, ki negativno vpliva na konkurenčnost in tudi produktivnost. To nam potrjujejo tudi študije OECD, iz katerih je razvidno, da je obremenitev dela problematična vsaj z dveh vidikov, in sicer zaradi pritiska na stroške dela in slabšanja mednarodne konkurenčnosti podjetij ter s tem države, drugi vidik pa je tveganje za naraščanje sive ekonomije.

Pri okrevanju po pandemiji COVID 19 prihaja obdobje, ko moramo v prvi vrsti iskati sistemske in splošnejše ukrepe, ki bodo pripravljeni na dolgi rok. Pri tem je pomembno tudi prizadevanje za skupno dobro in na vzdržnih ekonomskih temeljih. Splet vseh ukrepov bo pripomogel k razvoju uspešnega slovenskega gospodarstva z jasno usmeritvijo v sodobne, na znanju temelječe tehnologije z visoko dodano vrednostjo, ki so prijazne do okolja in ljudi ter trajnostno naravnane. Vzpostaviti moramo gospodarsko aktivnost, povečati konkurenčnost slovenskega gospodarstva in s tem poskrbeti tudi za prebivalstvo, da ne bo prišlo do povečanja brezposelnosti.

Zavedamo se, da je obremenitev dela v Sloveniji visoka, ki jo je treba ustrezno nasloviti, še posebej sedaj, ko bo treba ustrezno podpreti okrevanje po pandemiji COVID-19. Na Ministrstvu za finance smo pripravili predlog sprememb davčne zakonodaje, med drugim tudi Zakona o dohodnini, katerega glavni cilj je doseči razbremenitev dela. Oblikovali smo ukrepe, ki postopno izdatno naslavlja razbremenitev dohodkov iz dela, in sicer predvsem s splošnimi ukrepi, kar je pomembno z vidika zasledovanja načela pravičnosti na davčnem področju, kot tudi z vidika kompleksnosti in transparentnosti davčnega sistema in posledično z vidika administrativnih stroškov tako za davčni organ in davčne zavezanke in v tem okviru predvsem gospodarstvo.

S pripravljenimi spremembami bo posledično naslovljena tudi problematika, katero ste želeli nasloviti z vašim predlogom, saj bo prišlo do izboljšanja konkurenčnosti slovenskega poslovnega okolja ter povišanja neto prejemkov zaposlenih, vključno odpravnin, višjih od minimalnih. Novela ZDoh-2 je bila 16. 4. 2021 dana v javno obravnavo in naj bi se predvidoma začela uporabljati za davčno leto 2021.

S spoštovanjem,

mag. Kristina Šteblaj
državna sekretarka

V vednost:

- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije, gp.gs@gov.si
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, gp.mddsz@gov.si